

REZÜMÉK

0501

ERNYES Mihály

<https://orcid.org/0000-0001-7819-1781>

A rendőrség államosítása elleni véleményekből.

(15-28.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.15-28P

Absztrakt

Az 1848/1849-es magyar forradalom és szabadságharcot megelőzően a rendvédelmi szervezetek az önkormányzatok kompetenciájába tartoztak. A forradalmi magyar polgári kormány ugyan tett lépéseket a rendvédelem centralizációjának irányába, azonban a honvédő harcok ennek kivitelezését nem tették lehetővé. A magyar forradalom és szabadságharcot a cári haderő segítségével elverő HABSBERG-hatalom a Kárpát-medence területére is kiterjedő a birodalom egészére kiterjedő központosított rendőrséget és csendőrséget hozott létre, amely a magyar hazafiak üldözésében való részvétele miatt gyűlöletes volt a nemzet előtt. Ezért a kiegyezés nyomán nem lehetett központi rendőrséget létrehozni, hanem a rendfenntartás ismét az önkormányzatok kompetenciájába került. Ez a rendvédelmi modell azonban rossz hatásfokkal működött. Ezért fokozatosan, több lépcsőben valósították meg a centrális vezetésű rendvédelmi modellt. Ennek kapcsán elméleti vitákra került sor, melyben a decentralizmus hívei lényegében alulmaradtak. Így került sor 1919-ben valamennyi városi rendőrség államosítására.

Kulcsszavak

önkormányzati rendőrség ; állami rendőrség ; a rendőrség államosítása ; Magyar Rendőrtisztviselők Országos Szövetsége ; rendőr kongresszusok

0502

ERNYES Mihály

<https://orcid.org/0000-0001-7819-1781>

A MROE, a MROSE és a MOR történetéből.

(29-64)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.29-64P

Absztrakt

A dualizmus időszakában az önkormányzati kompetenciába helyezett települési rendvédelmet megvalósító testületek a rendőrségek voltak. Ahány település, annyi rendőrség működött egymástól eltérő szolgálati szabályzattal, öltözékkel, szervezettel, fegyverzettel stb. Ez az eklektikus állapot kedvezett a rendbontóknak, akik a hírközlés és a közlekedés fejlődése által nyújtott lehetőségeket kihasználva folytatták bűnöző tevékenységüket. Ezt a helyzetet változtatta meg a falvak tekintetében a Magyar Királyi Csendőrség létrehozása. Az önkormányzati rendőrségek vezetői látva a testületeik hibáit, arra törekedtek, hogy a központi államhatalom irányítása alá juttassák szervezetüket, ezáltal biztosítva az eredményes működéshez szükséges megfelelő szervezetet és irányítást, valamint anyagi ellátást a csendőrséghez hasonló módon. Ennek a — korabeli szakterminológia szerinti — államosításnak az előkészítő fázisát alkották a különböző rendőri egyesületek létrehozása és azokban az államosítási előmunkálatok végzése.

Kulcsszavak

Rendőrségek államosítása ; Magyar Rendőrtisztviselők Országos Egyesülete ; Magyar Rendőrtisztviselők Országos Segélyező Egyesülete ; Magyar Országos Rendőrszövetség ; Magyarországi Rendőralkalmazottak Szakegyesülete

0503

FÓRIZS Sándor

<https://orcid.org/0000-0001-6019-3295>

Halottak és hősi halottak a magyar határőrségeknél 1945-2007.

(65-76.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.65-76P

Absztrakt

Az előadás/ a publikáció a határőrségnél az 1945-ös évet követően a szervezet megszűnéséig bekövetkezett azon halálesetekkel foglalkozik, melyeket hősi eseteknek nyilvánítottak, illetve erre sor kerülhetett volna, de valamilyen okból kifolyólag ez nem történt meg. Külön hangsúlyt kapnak a szolgálat közben fegyveres elkövetőktől elszenvedett erőszakos cselekmények és más körülmények, mint például az egykori aknamező tragikus eseményei. Bemutatásra és értékelésre kerülnek határőrségi hivatalos kiadványok, jelentések, a Magyar Nemzeti Levéltár anyagai alapján.

Kulcsszavak

hősi halott ; hősi halottá minősítés ; erőszakos cselekmény ; lőfegyverhasználat ; határőrség ;

0504

OLASZ Lajos

**A Magyar Királyi Csendőrség részvétele a szovjet ejtőernyős partizánok elleni harcban
(1944 szeptember – 1944 november).**<https://orcid.org/0000-0002-4463-3251>

(77-128.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.77-128P

Absztrakt

A magyar kommunista emigráció a Szovjetunióban nagy reményeket fűzött a szovjet ejtőernyős partizánok magyarországi tevékenységéhez. Ezek a kisebb-nagyobb ejtőernyős partizán alakulatok azonban koránt sem voltak képesek beváltani a hozzájuk fűzött reményeket még a többségében nemzetiségek által lakott területeken sem. A szovjet ejtőernyős partizán osztagok nem voltak képesek jelentős károkozásra csak azok az alakulatok éltek meg a szovjet haderő térségbe történő be-nyomulását, amelyek mérsékelt aktivitást fejtettek ki és ezért a honi vezetés a felszámolásukra nagyobb erőt nem vont össze. A szovjet ejtőernyős partizán osztagok eredménytelenségéhez nem csupán az járult hozzá, hogy a magyar lakosság nem volt fogékony a szovjet propaganda tevékenysége iránt, hanem az is, hogy a partizán elhárítás rendkívül jól szervezett volt és széleskörű társadalmi, közigazgatási alapokon nyugodott, amely képes volt csírájában elfojtani a szovjet ejtőernyős partizán osztagok működését.

Kulcsszavak

Magyar Királyi Csendőrség ; szovjet ejtőernyős partizán osztagok ; Partizánmozgalom Ukrán Törzse ; Szovjetunió Vörös Hadserege ; Magyar Királyi Honvédség

0505

PARÁDI József

A magyar állami rendőrségek képzése 1872-1945.<https://orcid.org/0000-0003-3368-2944>

(129-162.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.129-162P

Absztrakt

A polgári magyar állam időszakában valósult meg a magyar rendőrségek államosítása. Ennek nyomán vált egységessé a rendőrképzés Magyarországon. Mivel a rendőrség polgári fegyveres őrtestület volt, ezért a közigazgatásban foglalkoztatottakkal szemben támasztott képesítési elvárások vonatkoztak a testületi tagokra is. Így tehát a rendőrségnél különböző karokon és szakokon foglalkoztatottakkal szemben támasztott közoktatásbeli elvárások azonosak voltak a közigazgatás területén foglalkoztatottakéval. Erre az állami — koronként és szakonként differenciált — közoktatási képzettségekre épült rá az államigazgatási szakoktatási rendszer. A tisztviselői karokba igyekvők számára lényegében minisztériumonként eltérő tartalmú szakvizsga letétele nyomán nyílt lehetőség a rendszerbe való belépésre. Az altisztek esetében pedig tanfolyamok eredményes elvégzése nyomán kerülhetett sor a kinevezésre. A tudásnak kellő fizikai, pszichikai és erkölcsi állapottal is párosulnia kellett, hogy a jelentkezők bekerülhessenek a testület személyi állományába, illetve hogy a bent lévők tovább léphessenek a karrierív következő fokára. A rendőrképzés minden szintjén a gyakorlatiasságra törekedtek. A felkészítés nem csupán szellemi, hanem fizikai és pszichikai részből is állt.

Kulcsszavak

próbaszolgálat ; rendőri szakképzési rendszer ; szaktanulmányi felügyelő ; közigazgatási gyakorlati szakvizsga ; törzsaltiszi vizsga

SIMON F. Nándor

<https://orcid.org/0000-0003-3505-6031>**A magyar katonai rendészet szolgálati igazolványai a megalakulásától az ezredfordulóig.**

(163-180.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.163-180P

Absztrakt

A magyar rendvédelem-történet részeként elevenedik meg a tanulmányban a katonai rendészet történetének néhány évtizede, kitérve a szervezet szolgálati igazolványaira és nem hanyagolva el a katonai rendészet tevékenységének, feladatának bemutatását sem. A katonai rendészet a vizsgálati időszakban mind szervezetében, mind pedig feladatában többször változott, azon is vitatkoztak – a Honvédségen belül és kívül – az érintettek, hogy maradjon-e a rendészeti forma, vagy pedig bővüljön és számos külföldi példához igazodva, katonai rendőrséggé váljon-e tovább.

Kulcsszavak

Katonai rendészet ; szolgálati igazolvány ; Magyar Néphadsereg ; Magyar Honvédség ; rendfenntartás

SZIGETVÁRI Oszkár

<https://orcid.org/0000-0003-4166-1625>

Fővárosi detektívtestület az államosítások időszakában 1881-1923.

(181-194.p.)

DOI : 10.31627/RTF.XXIX.2019.58N.181-195P

Absztrakt

Magyarországon detektívtestület 1885-től 1945-ig működött. Az első detektívtestületet a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség kötelékében hozták létre 1885-ben. a testület kiváló működése nyomán a vidéki nagyvárosok rendőrségeinek a kötelékeiben is felállították a detektívtestületeket. A magyarországi városi rendőrségek 1919. évi államosításakor pedig a fővárosi detektívtestület mintájára a Magyar Királyi Állami Rendőrségben is létrehoztak detektívtestületet, amely 1945-ig működött. A magyarországi detektívtestületek története két szakaszra bontható, az első időszak 1885-től 1919-ig tartott. Ekkor még a detektívek szervezete sem volt egységes, hiszen a rendőrségek sem voltak azok. A második szakasz 1919-től 1945-ig tartott. Ekkor már az egységes állami rendőrség— 1930-ig Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezéssel, majd ezt követően 1945-ig Magyar Királyi Rendőrség néven működő szervezet — kebelében egységes detektívtestület működött.

Kulcsszavak

Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség ; Detektívtestület ; a rendőrség államosítása ;
Magyar Királyi Állami Rendőrség ; Magyar Királyi Rendőrség